

การบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

The Management for Improvement the Quality of Public Vocational Colleges
under Office of the Vocational Education Commission

¹กัญชชลิการ์ กันทะเจตน์, ²ทรงยศ แก้วมงคล และ ³สมนึก การีเวท

¹Kunchalikar Kunthajet, ²Songyos Kawmongkon and ³Somnuk Kareevet

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Doctor of Philosophy Degree Program Education Administration, North Bangkok University

E-mail: Kunchalikar.kunt@nortbkk.ac.th, Songyos.ka@nortbkk.ac.th, Somnuk.ka@nortbkk.ac.th

Received June 24, 2023; Revised June 29, 2023; Accepted June 30, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 5 องค์ประกอบได้แก่ การบริหารจัดการ กลยุทธ์การบริหาร การมีส่วนร่วม มุ่งเน้นผลลัพธ์ และการควบคุม และมี 34 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ: องค์ประกอบ; การบริหารจัดการ; คุณภาพ

Abstract

This Article aims to study the management conditions for enhancing the quality of public vocational colleges. Under the Office of the Vocational Education Commission and the components of management to raise the quality system of public vocational colleges. Under the Office of the Vocational Education Commission. The sample was school administrators; they were selected by the Krejcie and Morgan table (1970). The instrument for collecting data was a 5–Rating Scale questionnaire with 50 items. The statistical items used for data analysis were the mean and standard Deviation. Analysis of data by Descriptive statistics and Content Analysis.

The results showed that the overall picture of Management conditions for enhancing the quality of public vocational colleges Under the Office of the Vocational Education Commission is at a high level, and elements of management needed to raise the quality system of public vocational colleges Under the Office of the Vocational Education Commission consist of 5 components: management, strategy, participation, focus on results, and control, with 34 indicators.

Keywords: Factors; Administrator; Quality

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553) และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่น ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และได้กำหนดให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายแผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และรองรับการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่อมุ่งผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา

ให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาเศรษฐกิจความเจริญก้าวหน้าของประเทศ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นหน่วยงานหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพที่หลากหลาย ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ และความต้องการพัฒนาของประเทศได้ (Office of the National Economic and Social Development Board, 2016)

ตามนโยบายและจุดเน้นการปฏิรูปราชการ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 นำมาซึ่งแนวทางหลักที่ ดร.สุเทพ แก่งสันเทียะ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ให้เป็นแนวทางไว้ว่า “จุดเน้น อาชีวศึกษา 2565” คือ “ยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา แบบองค์รวมโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน” ซึ่งจะแบ่งเป็นประเด็นนโยบายและการขับเคลื่อน ได้ดังนี้ คือ 1)การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จะเป็นการขับเคลื่อนศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา(Center of Vocational Manpower Networking Management : CVM) ภายใต้โครงการศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีศักยภาพสูงตอบโจทย์การพัฒนากำลังคน ตามบริบทเชิงพื้นที่ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ พัฒนาสมรรถนะอาชีพในทักษะอนาคต (Future Skills) โดยการ Up-Skill Re-Skill และ New-Skill และการเป็นผู้ประกอบการภายใต้ศูนย์พัฒนาอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career & Entrepreneurship Center : CEC) สร้างความเข้มแข็งระบบความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการ เพื่อสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาอย่างเข้มข้น และมีคุณภาพ 2)การยกระดับพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน คือ ยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษาแบบองค์รวมโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน โดยใช้ Big Data กำลังคนในพื้นที่ขับเคลื่อนการดำเนินการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีเขตพื้นที่ เพื่อการยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษาแบบองค์รวม ยกกระดับการดำเนินงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fixit Center) และเพิ่มประสิทธิภาพแอปพลิเคชันช่างอาชีวะ “ช่างพันธุ์ R อาชีวะซ่อมทั่วไทย” พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ การสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit bank) และการต่อยอดองค์ความรู้และสมรรถนะใหม่หรืออาชีพใหม่ (New Job/Future Job) พัฒนาทักษะวิชาชีพผู้เรียนอาชีวศึกษาผ่านการฝึกประสบการณ์และการปฏิบัติจริง ขยายโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้กับเยาวชนผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการอย่างเท่าเทียม พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะในการใช้และสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยในโลกดิจิทัลและอนาคต ยกย่องโครงการห้องเรียนอาชีพที่ผู้เรียนสายสามัญสามารถนำหน่วยกิตไปใช้ในการศึกษาต่อสายอาชีพหรือนำไปสู่การประกอบอาชีพ มุ่งเน้นสร้างฝีมือแรงงาน เพราะนักเรียนอาชีวศึกษา จะมีความพร้อมทางทักษะอาชีพที่สามารถรองรับการขยายตลาดแรงงานสู่ต่างประเทศ และสานต่อนโยบายพาน้องกลับมาเรียน ตามแนวทาง

อาชีวะ อยู่ประจำ เรียนฟรี มีอาชีพ ที่มุ่งเน้นว่า นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องได้ศึกษาต่อ 100% (Kaengsanthia, 2022)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรมีการปรับปรุงในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพในตัวผู้เรียน แต่ก่อนที่จะมีการเพิ่มคุณภาพผู้เรียนนั้น ผู้บริหารควรใช้การบริหารจัดการที่เป็นระบบอันเกิดจากสภาพและมีการวิจัยเฉพาะบริบทของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างองค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิทยาลัยให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติและส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้มีระบบที่ดี และมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีการบริหาร

ความหมายของการบริหาร คำว่า การบริหาร (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrae” หมายถึง ช่วยเหลือ (assist) หรืออำนวยความสะดวก (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ

Simon (1965) กล่าวว่า “การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารมิใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะในการทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว”

Barnard (1938) กล่าวว่า “การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน”

Herbert (1976) กล่าวว่า การบริหารเป็นกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันดำเนิน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

Dejon (1978) ให้ความหมายว่า “การบริหารเป็นกระบวนการที่จะทำให้วัตถุประสงค์ประสบความสำเร็จโดยผ่านทางบุคคลและการใช้ทรัพยากรอื่น กระบวนการดังกล่าวรวมถึงองค์ประกอบของการบริหารอันได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผน การจัดองค์กร การกำหนดนโยบาย การบริการ และการควบคุม”

Boonchitradul (2008) กล่าวว่า การบริหาร เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ และใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การบริหารในฐานะเป็นศาสตร์ หมายถึง หลักการ ทฤษฎี กระบวนการ เทคนิค ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานในองค์กร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดเป็นนโยบายไว้

Thiasana (2014) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นกิจกรรมของกลุ่ม ตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

จากการที่กล่าวมา โดยสรุป “การบริหาร” คือศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ เป็นกิจกรรมของกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม โดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่ใช้ศิลปะหรือกระบวนการทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดหมายขององค์กร หรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว ด้วยการใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความหมายของการบริหารจัดการ

ความหมายการบริหารจัดการ ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการได้ดังนี้

Hellriegel, Slocum and Jackson (2005) ได้กล่าวว่าการบริหารจัดการ หมายถึง งานและกิจกรรม ซึ่งรวมถึงการกำกับ องค์กรหรือหน่วยงานขององค์กร โดยใช้กระบวนการทางจัดการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

Wongchaisuwan (1997) ได้กล่าวถึง การบริหารจัดการ ที่เป็นคู่มือในการบริหารจัดการภายใต้ความซับซ้อนของระบบข้อมูลข่าวสารได้ชี้ประเด็นสำคัญในการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จไว้ 7 ด้าน ได้แก่

1. การใช้เทคนิควิธีที่มีขอบเขตครอบคลุมวัตถุประสงค์ มีกลยุทธ์และมีคุณภาพ
2. การบริหารจัดการในลักษณะเป็นกระบวนการแก้ปัญหา
3. การมีคณะผู้บริหารที่มีศักยภาพในการตัดสินใจสูง
4. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของผู้บริหารทุกคน

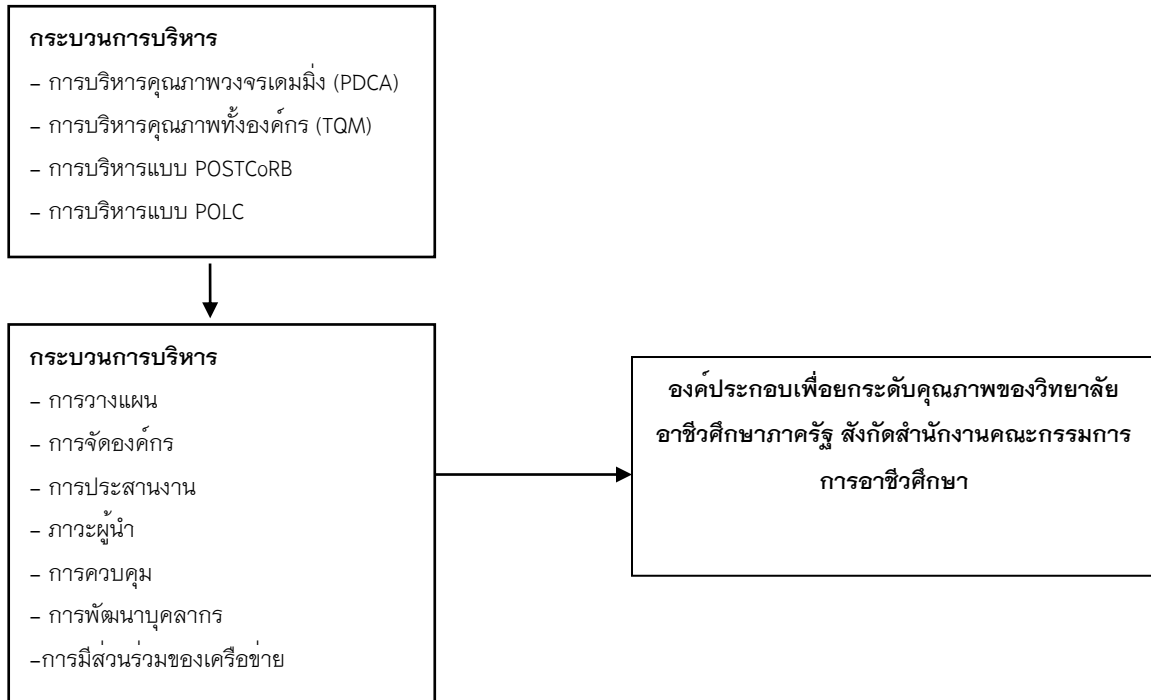
5. การนำผลจากการตัดสินใจมาใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว
6. การมีระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการที่เหมาะสม
7. การบริหารจัดการให้ความเหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์

Wiratnipawan (2005) กล่าวว่า การบริหารจัดการ (management administration) การบริหารการพัฒนา (development administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (service administration) แต่ละคำมีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้อย่างชัดเจนมีอย่างน้อย 3 ส่วน คือ

1. เป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ
2. มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การคิด (thinking) หรือการวางแผน (planning) การดำเนินงาน (acting) และการประเมินผล (evaluating) และ
3. มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การประสานงานและการบริหารหน้าที่ต่าง ๆ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจากการทำงานร่วมกัน ประกอบไปด้วยการวางแผน การบริหารทรัพยากรบุคคล และการควบคุมองค์กร โดยการบริหารจัดการทรัพยากรทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตัดสินใจเลือกแล้ว ด้วยการใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประชากร คือ ผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 431 คนกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 207 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามมาตราวัดแบบ (Likert's Scale) Likert (1967) ใช้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวบรวมข้อมูลโดยการเก็บแบบสอบถาม นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

1. การบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .355)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาพรวมและรายด้าน

(n 207)

การบริหารจัดการ	\bar{x}	S.D.	ระดับปฏิบัติงาน
การวางแผน	3.98	.426	มาก
2. การจัดองค์กร	3.96	.432	มาก
3. การประสานงาน	3.86	.499	มาก
4. ภาวะผู้นำ	4.00	.398	มาก
5. การควบคุม	3.94	.428	มาก
รวม	3.95	.335	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .355) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = .398) รองลงมาคือ การวางแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = .426) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์ประกอบด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = .499)

2. ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 5 องค์ประกอบ 36 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 2 ค่าสถิติหลังการสกัดองค์ประกอบ

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
	1	29.309	58.619	58.619	29.309	58.619	58.619	10.981	21.962
2	3.021	6.042	64.661	3.021	6.042	64.661	6.930	13.860	35.822
3	1.793	3.587	68.247	1.793	3.587	68.247	5.672	11.344	47.166
4	1.428	2.855	71.103	1.428	2.855	71.103	5.668	11.336	58.502
5	1.317	2.634	73.737	1.317	2.634	73.737	4.581	9.162	67.664
6	1.235	2.471	76.208	1.235	2.471	76.208	2.774	5.548	73.212
7	1.101	2.201	78.409	1.101	2.201	78.409	2.598	5.197	78.409
8	.953	1.906	80.315						
9	.762	1.524	81.839						
10	.741	1.483	83.322						
50									

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดองค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตัวชี้วัดที่นำมาศึกษาทั้งหมด 50 ตัวชี้วัด นำมาสร้างองค์ประกอบที่สำคัญได้ 5 องค์ประกอบ โดยพิจารณาจำนวนองค์ประกอบจากค่า Eigen values ที่มีค่ามากกว่า 1.00 ตามกฎของ Kaiser อีกทั้งสามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวชี้วัดทั้ง 50 ตัวแปรได้ในร้อยละ 73.737 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเมื่อหมุนแกนโดยวิธีแวนดิเมกซ์แล้ว พบว่า องค์ประกอบที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 58.619 องค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 64.661 องค์ประกอบที่ 3 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 68.247 องค์ประกอบที่ 4 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 71.103 และองค์ประกอบที่ 5 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 73.737 ทั้งนี้ จำนวนองค์ประกอบที่เหมาะสมพิจารณาได้จากลำดับที่องค์ประกอบของข้อมูลจริง ที่มีค่า Eigen values สูงกว่าลำดับที่ขององค์ประกอบที่โปรแกรมจำลองขึ้น ทำให้ผลการวิเคราะห์ได้องค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบ

อภิปรายผลการวิจัย

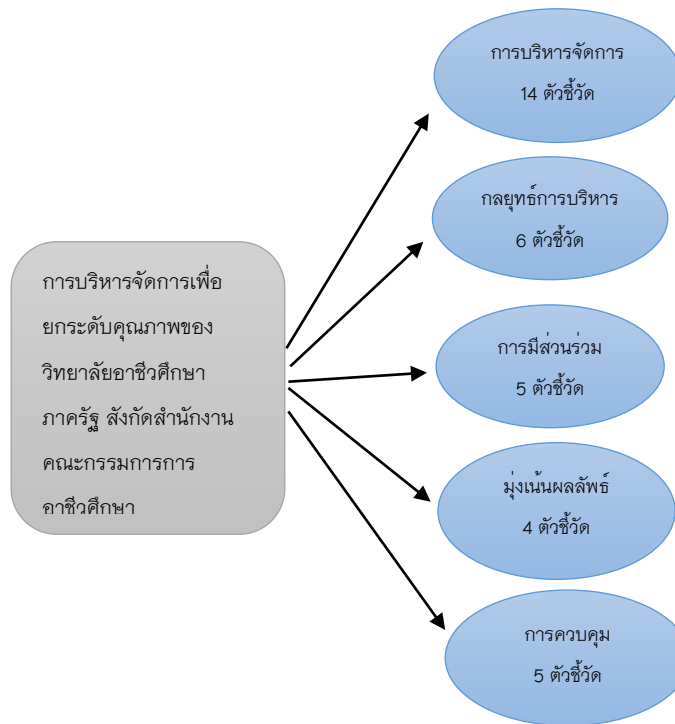
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .355) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = .398) รองลงมาคือ การวางแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = .426) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ องค์ประกอบด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = .499) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการวางแผนและกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของวิทยาลัยที่มุ่งเน้นสู่ความสำเร็จ อีกทั้งยังให้ความสำคัญต่อมาตรฐานการศึกษาของวิทยาลัย เพื่อใช้เป็นแนวทางจัดทำแผนการปฏิบัติงาน มีการจัดระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และมุ่งเน้นการกำหนดมาตรฐานของผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Amnuayrat et al. (2012) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารคุณภาพของวิทยาลัยการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน ดำเนินการ (Plan) 2) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) 3) ด้านการดำเนินการตามแผน (Do) 4) ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Act)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 5 องค์ประกอบ 36 ตัวชี้วัด 5 องค์ประกอบคือ 1) ด้านการบริหารจัดการ มีจำนวน 14 ตัวชี้วัด 2) ด้านกลยุทธ์การบริหาร มีจำนวน 6 ตัวชี้วัด 3) ด้านการมีส่วนร่วม มีจำนวน 5 ตัวชี้วัด 4) ด้านมุ่งเน้นผลลัพธ์ มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด และ 5) ด้านการควบคุม มีจำนวน 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ และได้รับการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งยังสอดคล้องกับทัศนะของนักวิชาการหลายท่าน จึงส่งผลให้องค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ที่จะทำการสกัดตัวชี้วัดให้น้อยลงสอดคล้องกับแนวความคิด Chinnapong and Suwathee (2018) องค์ประกอบการบริหารจัดการ

โรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยระบบคุณภาพสู่มาตรฐานสากล สอดคล้องกับ Napatthirachanchai (2023) การศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกตามแนวคิดมอนเตสซอรีในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกตามแนวคิดมอนเตสซอรีในประเทศไทย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ (1) ภารกิจมอนเตสซอรี (2) นโยบายการบริหารทรัพยากรและหลักสูตรสถานศึกษา (3) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (4) การสร้างขวัญและกำลังใจ (5) การบูรณาการ การวัดและประเมินผล (6) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือกตามแนวคิดมอนเตสซอรีในประเทศไทย พบว่ามีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 5 องค์ประกอบ 34 ตัวชี้วัด ผู้วิจัยได้ผลจากการหมุนแกน ใช้เกณฑ์การตัดสินใจเลือกตัวชี้วัดที่สำคัญจากองค์ประกอบที่เกิดขึ้นจากการหมุนแกนเพื่อนำมาใช้ในการสร้างแนวทางที่เหมาะสมที่มีต่อองค์ประกอบขององค์ประกอบการบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ สภาพการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีการใช้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ 36 ตัวชี้วัด ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบเชิงสำรวจขององค์ประกอบการบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องมีข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .20 และมีองค์ประกอบมากกว่า 3 ตัวชี้วัดขึ้นไป จึงสามารถได้องค์ประกอบใหม่ 5 องค์ประกอบ จาก 50 ตัวชี้วัด คงเหลือ 34 ตัวชี้วัด ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญ สรุปได้ 5 องค์ประกอบ คือ การบริหารจัดการ หมายถึง ผู้บริหารวางแผนสำรองเพื่อรองรับการดำเนินงานที่ไม่เป็นตามแผน และระยะเวลาที่กำหนดไว้ จัดทำแผนการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ วางแผนกลยุทธ์และบริหารองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผล สร้างกฎ ระเบียบ และแนวทางการปฏิบัติงาน ที่มีความชัดเจน เป็นธรรม กลยุทธ์การบริหาร หมายถึง ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติงานของวิทยาลัยมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสามารถปฏิบัติงานได้จริงตามระยะเวลาที่กำหนด จัดแบ่งกลุ่มงานตามตำแหน่งหน้าที่และแบ่งความรับผิดชอบอย่างชัดเจน จัดระเบียบการทำงาน ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจน กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ใช้กลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนำองค์กรและสังคมอย่างสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการร่วมกันทำงานที่สอดคล้องกัน การกำหนดให้มีการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความคิด ความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงาน กำหนดวิธีการสื่อสารเพื่อให้บุคลากรทราบ และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นผลลัพธ์ หมายถึง ผู้บริหารสร้างแผนภูมิแสดงสายการบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจนเข้าใจง่าย สนับสนุน ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของครูและบุคลากร ด้วยการให้คำปรึกษา การมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดโครงสร้างของการบริหารงานในวิทยาลัยสามารถทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดสายงานตำแหน่งต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการมอบหมายหรือสั่งการอย่างชัดเจนและการควบคุม หมายถึง ผู้บริหารจัดทำคู่มือเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน นำแผนกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ขององค์กร มีการประชุมเพื่อวางแผนระบบงาน การจัดทำโครงสร้างการบริหารที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน วางระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ สำหรับการบริหารจัดการ เป็นไปตามระเบียบสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิทยาลัยควรดำเนินการปรับปรุงสภาพการบริหารในด้านต่าง ๆ ให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 5 องค์ประกอบ 36 ตัวชี้วัด วิทยาลัยควรนำผลการวิจัยแต่ละองค์ประกอบไปพิจารณาความเหมาะสมในการสร้างนโยบายและดำเนินการยกระดับคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ องค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่สำคัญ คือ องค์ประกอบการบริหารจัดการสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบาย และแนวทางการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ องค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ทราบบริบทที่แตกต่างกันของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคเอกชน

References

- Amnuayrat, S., Soontornvipart, C., Khlaiaum, S., & Duangnakhon, P. (2012). Model development for Quality Management in Industrial and Community Education College be under Vocational Education Commission. *Journal of Education Naresuan University*, 14(3), 15–26.
- Barnard, C.I. (1938). *The Functions of the Executives*. Harvard University.
- Boonchitradul, N. (2008). *Executive Notes*. Orange Group Design.
- Chinnapong, S., & Suwatthee, P. (2018). Factors of Secondary School Administration with Quality System to World-Class Standard. *Silpakorn Education Journal*, 10(1), 277–292.
- Dejon, W.L. (1978). *Principles of Management: Text & Cases*. The Benjamin/Cummings Publishing Company.

- Hellriegel, D., Slocum, J.W., & Jackson, S.E. (2005). *Management: A competency-based Approach* (10th ed.). Thomson/South-Western.
- Herbert, A. S. (1976). *Administrative Behavior* (3rd ed.). The Free Press.
- Kaengsanthia, S. (2022). *Driving Vocational Education Management Fiscal Year 2021*. Office of the Vocational Education Commission, Ministry of Education.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale. Attitude Theory and Measurement*. Wiley & Son.
- Napatthirachanchai, C. (2023). *A Study of Elements of Alternative School Management Based on the Montessori Concept in Thailand*[Doctoral Dissertation, Silpakorn University].
- Office of the National Economic and Social Development Board Office of the Prime Minister. (2016). *The 12th National Economic and Social Development Plan (2017–2021)*. [https://www.nesdb.go.th/ewt_w3c/ewt_News.php?nid=74547&lname=.](https://www.nesdb.go.th/ewt_w3c/ewt_News.php?nid=74547&lname=)
- Simon, H.A. (1965). *Administrative Behavior*. McGraw-Hill.
- Thiasana, S. (2014). *New Quality Management Techniques: Concepts and Principles for Educational Quality Management* (2nd ed.). Rajabhat Maha Sarakham University.
- Wiratnipawan, W. (2005). *Management and Development Administration of Constitutional Organizations and Government Agencies*. Nitidham.
- Wongchaisuwan, T. (1997). *Management Science for Professional Executives*. Thammasat University.